

12. İMAM Hz. MUHAMMED MEHDİ

İmam Mehdi, Kâim, Hücet, Bakıyyetullah ve Sahibi Zaman, lakabıyla da tanınan İmam Muhammed Mehdi, İmam Hasan- ül Askeri'nin oğludur. Babasının şehit edilmesinden sonra onun vasiyeti ile 12. İmam oldu. Annesinin adı, Hz. İsa'nın havarisi Şum'un neslinden olan Rum Kayseri'nin oğlu Yuşa'nın kızı Saykal veya Susen adı ile de bilinen Nergis'dir. Başka bir kaynağa göre de annesi bir Cariyedir. Muhtemelen 30 Temmuz 869 tarihinde bir Cuma günü Irak /Samara'da dünyaya geldi. İmam Mehdi rivayetlere göre Samara'da bir mağaraya girerek sır oldu.

Rivayete göre İmam Mehdi'nin doğumu ile birlikte bir çok kerametler (mucizeler) gerçekleşir. Doğduğunda babası onu sol elinin üzerinde oturttu ve sağ eliyle de arkasından tutarak "Konuş" dedi. Bunun üzerine Hz. Mehdi konuşmaya başladı ve: (1) Allah birdir, Muhammed onun elçisidir. Allahın rahmeti onların üzerinde olsun" dedi. Sonra Hz. Ali ve diğer İmamlara salavat (2) getirdi. İktidarın İmamlara karşı düşmanlık niyetleri bilindiğinden İmam Mehdi'nin doğumu bir süre gizli tutuldu. Bunun nedeni Abbasi Halifelerin Ehl-i Beyt düşmanlığı o noktaya varmıştı ki, Hz. Hüseyin'in türbesi yıktırılmış ve türbe ziyaretini önlemek için o bölgeye giden yollarda karakollar oluşturmuş ve askerleri Hz. Hüseyin'in mezarını ziyaret eden birisini bulsalar hemen yakalıyor, öldürüyor veya ağır işkencelere tabi tutuyorlardı" (3). Ehl-i Beyt'e karşı olan baskı o dereceye varmıştı ki, tanınmış kimseler dahi zalim Abbasi yöneticilerinin korkusundan kızlarını Ehl-i Beyt soyundan gelen gençlere vermekten sakınıyorlardı.

Örneğin Hz. Ali'nin soyundan olan Muhammed bin Salih adlı kişi, İbrahim bin Müdebbir İsa bin Musa Cehrumi'nin kızıyla evlenmek istediğini ona bildirdiğinde İsa bu isteği reddederek şöyle dedi: "Allah'a yemin ediyorum ki senin soyunu tanımadığım için seni reddetmiyorum; çünkü bu soydan daha üstün bir soy tanımıyorum. Bu yüzden bu akrabalık herkes için bir iftihadır. Ama kendi can ve malım hususundan Mütevekkil ve oğlundan korkuyorum." (4)

İmam Mehdi ile ilgili çok geniş kesimler çeşitli fikirler yürütürler. İmam Mehdi'nin kıyamet habercisi olduğunu yorumlayan ve buna inanan insanlar olduğu gibi, onun gelişi ile dünyanın yanlış siyasi politikalardan ve

onların etkilerinden kurtulacağını, dünyaya hakk ve hukukun egemen olacağını, zalimin artık zulüm yapamayacağını, mazlumun ahının alınacağını, haksız yere artık kan dökülmeyeceğini, dünyanın bir nevi sömürsüz ve sancısız bir yaşam yeri olacağını, dünyanın bir nevi güllük ve gülüstanlık haline dönüşeceğine inanırlar. Elbette herkes tüm yazdığımız ve kategorize ettiğimiz boyutta geniş bir açılım gözetmezler. Ancak buna benzer bir beklenti içerisinde olacağını da unutmamak gerekir. Gerçi, İmam Mehdi'yi kıyametin habercisi olarak algılayan ve ona inanan geniş bir kesim, kıyamet habercisi olarak Allah tarafından çeşitli görevler için yaratılmış 5 büyük melekten biri olan, düdüğü ile kıyameti başlatacak olan "İsrafil" adlı meleğin aslında bu iş için görevlendirdiği konusunda bir ikircim de yaşarlar. Bu vesile ile üzerinde henüz tam bir bütünlük arz etmeyen bu konu hakkında daha fazla yorum ve açılım yapmanın uygun düşmediği kanaatindeyiz.

Aleviler ise bu konuda genellikle İmam Mehdi'yi kıyamet habercisi olmaktan ziyade, kurtuluş ve adalet habercisi olarak inanır ve algırlar. 12 İmamlara bağlılık ve onu İslam inancının / öğretisinin bir parçası olarak görmeyen ve bu konuda Alevilerle aralarında ciddi bir fikir (inanç) farklılığı yaşayan Sünni kesimi ise İmam Mehdi konusunda genellikle Aleviler gibi düşünürler. Sünni kesimin, diğer İmamları atlayıp sadece İmam Mehdi'nin gelişi konusunda Alevilerle örtüşen / uzlaşan inanç taşımaları olumlu görülmeyle birlikte, İmam Mehdi'nin geldikten sonra oluşacağı dünya ve yaşam alanı konusunda, başka deyimle yeni oluşum alanı ve biçimi konusunda aralarında ciddi bir farklı beklenti olduğunu da eklememiz gerekir. Bir kısım Sünni insanın söz konusu Mehdi'nin kimliği konusunda da Alevilerin Mehdi'sini kast etmediklerini belirtmekte yarar var.

Diğer bir deyimle Alevilerin Mehdi'si, Ehli Beyt soyundan gelen, 11. İmam olan Hasan - ül Askeri'nin oğlu olan ve Samara'da bir mağaraya girip SIR olan, gün ve saati geldiğinde tekrar gelecek olan 12. İmam, Muhammed Mehdi'dir. Aleviler bunun dışında bir Mehdi'yi tanımaz ve inanmazlar. Sünnilerin Mehdi'sinin ise, Sünni inanç alanının bekledikleri ve inandıkları Mehdi'yi tarif etme konusunda bu kadar net tanımla(ya)madıkları zaman zaman görülmektedir.

Anadolu'da yaşayan Hristiyanların, aynı beklenti konusunda Mehdi olarak Hristiyan inancına göre göğe çekilen Hz. İsa'yı tarif ettiklerini, buna isim olarak Mesih dediklerini, bir kısmın da Mehdi ve Mesih'in birlikte gelecekleri biçiminde inançları vardır. Elbette onların, gelecek olan Mesih veya Mehdi'den beklentilerinin de farklı olacağını eklemekte yarar var.

Alevilerin böyle inanmalarını gerektiren bir kaç Hadis ve alıntıya yer verelim.

* Ebu Nazre'den aktarılmıştır.

"Cabir bin Abdullah'ın yanında oturuyorduk... Resulullah buyurdu .."Ümmetimin sonunda bir halife olacak, o malı saymadan serpercesine dağıtacaktır." (5)

* İbn-i Abbas'tan aktarılmıştır :

Resulullah buyurdu: "Allah bu dini Ali ile başlattı. Ali katledilince, bozulacak ve onu Mehdi'den gayri hiç kimse doğrultamayacaktır." (6)

* İbn-i Abbas'tan aktarılmıştır:

Resulullah buyurdu. "Bir ümmet ki, ben onun başında, İsa onun sonunda ve Mehdi de onun ortasındadır, nasıl helâk olabilir?" (7)

* Abdullah bin Haris bin Cazi

Zabidi'den aktarılmıştır : Resulullah buyurdu: "Doğudan bir grup insan çıkacak ve Mehdi için ortamı hazırlayacaklardır." (8)

* İmam Sadık buyurdu ki: "Halk

imamlarını yitirecek, ama o hac mevsiminde hazır olacak ve halkı görecek, halk ise onu görmeyecektir." (9)

* Esbağ bin Nebate'den

akatarılmıştır. "Emir'ül-Müminin Ali'nin huzurlarına gittim, düşünceye daldığını ve parmaklarıyla yeri kazdığını görünce: "Sizi düşünceli görüyorum dedim, yere rağbetiniz mi var?" dedim. İmam: "Hayır vallahi, hiçbir zaman yere ve dünyaya rağbet göstermedim. Dünyaya benim soyumdan gelecek 11. evlâdım hakkında düşünüyorum. O Mehdi'dir, zulüm ve küfürle dolu olan yeryüzünü adaletle, eşitlikle dolduracak; onun bir gaybet dönemi olacaktır ki insanlar o dönemde şaşkınlık içinde olacaklar; kimileri bu dönemde sapar, kimileri de hidayet bulur." dedi.(10)

* Resulullah buyurdu: "Mehdi benim

soyumdandır; ismi benim ismim ve künyesi benim künyem, şekli benim şeklim, tavrı benim tavrımdır, halkı benim dinime teşvik ve Rabbimin kitabına davet eder. Ona itaat eden bana itaat etmiştir ve ona muhalefet eden bana muhalefet etmiştir, onun gaybetini inkâr eden beni inkâr etmiştir." (11)

* Abdurrahman bin Selit'ten

aktarılmıştır. ,İmam Hüseyin buyurdu ki: "12 hidayet imamı bizdendir; ilki Ali bin Ebu Talip'tir; sonuncusu ise 9. evlâdımdır. Hak üzere kıyam edecek olan odur. Yeryüzü öldükten sonra, Allah onun vasıtasıyla tekrar onu ihya

12. İMAM Hz. MUHAMMED MEHDİ

Pazartesi, 12 Ocak 2009 21:32 - Son Güncelleme Pazartesi, 12 Ocak 2009 23:11

---

edecektir ve müşrikler istemese de Allah hak dini diğer dinlere muzaffer kılacaktır. Onun gaybete çekildiği dönemde bazı kavimler mürtet olacak, bazıları ise dine bağlı kalacaktır; onlara eziyetler olacak ve onlara denilecek ki: 'Eğer doğru söylüyorsanız, bu vaat ne zaman vuku bulacaktır?' Biliniz ki, onun gaybetindeki eziyetlere ve tekziplere sabretmek, Resulullah ile beraber kılıçla cihad etmek gibidir." (12)

* Salih bin Ukbe babasından, o da İmam Muhammed Bâkır'dan, o da babaları vasıtasıyla Resulullah'dan nakletmektedir: "Mehdi benim evlâtlarımdandır, onun gaybet dönemi olacaktır. Bu dönemde ümmetten birçoğu delâlete düşecektir. O, peygamberlerin nişaneleriyle gelecek, yeryüzü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi onu adalet ve eşitlikle dolduracaktır." (13)

* Hasan bin Halid'den aktarılmıştır, İmam Ali Rıza buyurdular: "Benim 4. evladım.. Allah onun vesilesiyle yeryüzünü bütün zulüm ve haksızlıklardan temizleyecektir. Halkın, doğumunda tereddüt ettiği gaybet sahibi odur. O, zuhur ettiğinde yeryüzü Rabbinin nuru ile aydınlanacak, halkın arasında adalet ölçüsünü kuracak, böylece hiç kimse başkasına zulmetmeyecek ve yeryüzü ona itaat edecektir..." Bu konuda Ayette şöyle geçer: 'Eğer istersek onlara gökten bir ayet nazil ederiz de hepsinin boynu onun karşısında eğilir.'(14) 'Yakın bir mekândan bir münadi, o gün nida eder ve onlar da o hak sesi duyarlar. İşte o gün huruç günüdür. Yani oğlum Kaim Mehdi'nin huruç günüdür." (15)

İSLAM KAYNAKLARINA GÖRE İMAM MEHDİ :

- 1- "İmamlar 12 tanedir" diyen Hadis sayısı: 271.
- 2- "İmamların sayısı, İsrail Oğulları'nın nakîblerininin (başkanlarının) sayısı miktarıdır" diyen Hadis sayısı: 40.
- 3- "On İki imamın ilki, Hz. Ali'dir" diyen Hadis sayısı: 133.
- 4- "On İki imamın ilki Hz. Ali, sonuncusu ise Mehdi'dir" diyen Hadis sayısı: 91.
- 5- "İmamlar 12 tanedir; onların sonuncusu Mehdi'dir" diyen Hadis sayısı:

12. İMAM Hz. MUHAMMED MEHDİ

Pazartesi, 12 Ocak 2009 21:32 - Son Güncelleme Pazartesi, 12 Ocak 2009 23:11

94.

6- "İmamlar 12 tanedir; onlardan 9. İmam Hüseyin'in evlâtlarındandır" diyen Hadis sayısı: 139.

7- "İmamlar 12 tanedir; onlardan 9'u İmam Hüseyin'in evlâtlarındandır; 9. ise onların Kaimidir" diyen Hadis sayısı: 107.

8- On iki imamın isimlerini açıklayan Hadis sayısı: 50.

9- Mehdi'nin zuhurunu müjdeleyen Hadis sayısı: 657.

10- "Mehdi, Ehli Beyt'tendir; Mehdi'nin ismi, Resulullah'ın isminin ve künyesi de onun künyesinin aynısıdır" diyen Hadis sayısı: 389.

11- "Mehdi, insanlar arasında Resulullah'a en çok benzeyen kimsedir" diyen Hadis sayısı: 48.

12- Mehdi'nin yüz ve boyunu tarif eden Hadis sayısı: 21.

13- "Mehdi, Hz. Ali'nin evlâtlarındandır" diyen Hadis sayısı: 214.

14- "Mehdi, Hz. Fatıma'nın evlâtlarındandır" diyen Hadis sayısı: 192.

15- "Mehdi, Hz. Hüseyin'in evlâtlarındandır" diyen Hadis sayısı: 185.

16- "Mehdi, Hz. Hüseyin'in İmam olan 9 evlâdındandır" diyen Hadis sayısı: 160.

17- "Mehdi, Hz. Hüseyin'in 9. evlâdıdır" diyen Hadis sayısı: 148.

18- "Mehdi, Ali bin Hüseyin'in evlâtlarındandır" diyen Hadis sayısı: 185.

19- "Mehdi, İmam Muhammed Bâkır'ın evlâtlarındandır" diyen Hadis sayısı: 103.

20- "Mehdi, İmam Sadık'ın evlâtlarındandır" diyen Hadis sayısı: 103.

21- "Mehdi, İmam Sadık'ın 6. evlâdıdır" diyen Hadis sayısı: 99.

22- "Mehdi, İmam Musa bin Cafer'ın evlâtlarındandır" diyen Hadis sayısı: 101.

23- "Mehdi, İmam Musa bin Cafer 'ın 5. evlâdıdır" diyen Hadis sayısı: 98.

24- "Mehdi, İmam Ali bin Musa er-Rıza'nın evlâtlarından 4.südür" diyen Hadis

12. İMAM Hz. MUHAMMED MEHDİ

Pazartesi, 12 Ocak 2009 21:32 - Son Güncelleme Pazartesi, 12 Ocak 2009 23:11

---

sayısı: 95.

25- "Mehdi, İmam Muhammed Takî'nin evlâtlarından 3.südür" diyen Hadis sayısı: 90.

26- "Mehdi, İmam Ali Nakî'nin evlâtlarındandır" diyen Hadis sayısı: 90.

27- "Mehdi, Ebu Muhammed Hasan Askerî'nin oğludur" diyen Hadis sayısı: 146.

28- "Babasının ismi Hasan'dır" diyen Hadis sayısı: 147.

29- "Cariyelerin hanımefendisinin oğludur" diyen Hadis sayısı: 9.

30- "Mehdi, 12 imamın sonuncusudur" diyen Hadis sayısı: 136.

31- "Mehdi, yeryüzünü adaletle dolduracaktır" diyen Hadis sayısı: 123.

32- "Onun (Mehdi) iki gaybeti olacaktır" diyen Hadis sayısı: 10.

33- "Onun uzun bir gaybeti olacaktır." diyen Hadis sayısı: 91.

34- Gaybetinin nedenini açıklayan Hadis sayısı: 7.

35- Gaybeti döneminde halkın ondan yararlanması hakkındaki Hadis sayısı: 7.

36- "Gerçekten o, (Mehdi) uzun ömürlüdür." diyen Hadis sayısı: 318.

37- "Görünümü gençtir" diyen Hadis sayısı: 8.

38- "Doğumu gizli olacaktır" diyen Hadis sayısı: 14.

39- "Onun üzerinde hiç kimsenin biatı olmayacaktır" diyen Hadis sayısı: 10.

40- "Allah'ın düşmanlarını öldürecek, yeryüzünü şirk vs.'den temizleyecektir" diyen Hadis sayısı: 19.

41- "O, Allah'ın emrini aşikâr edecek, İslâm'ı yeryüzünde yayacak ve dünyaya hâkim olacak..." diyen Hadis sayısı: 47.

42- "O, insanları Kur'an'a ve sünnete sevk edecektir" diyen Hadis sayısı: 15.

43- "O, Allah'ın düşmanlarından intikam alacaktır" diyen Hadis sayısı: 4.

44- "Peygamberlerden onda birtakım sünnetler vardır" diyen Hadis sayısı: 23.

- 45- "O, kılıçla kıyam edecektir" diyen Hadis sayısı: 7.
- 46- "Onun siyeri ile ilgili Hadis sayısı: 30.
- 47- Onun zühdü ile ilgili Hadis sayısı: 4.
- 48- Adaleti ve devletindeki emniyetin yaygınlığıyla ilgili Hadis sayısı: 7.
- 49- İlmî hakkındaki Hadis sayısı: 5.
- 50- Cömertlik ve bağışıyla ilgili Hadis sayısı: 13.
- 51- "Allah Tealâ, onun eliyle Peygamberlerin mucizesini aşikâr edecek ve onların mirasları onunla birliktedir" diyen Hadis sayısı: 5.
- 52- "Şiddetli bir imtihandan sonra zuhur edecektir" diyen Hadis sayısı: 24.
- 53- "İsa bin Meryem'a imamlık yapacaktır" diyen Hadis sayısı: 25.
- 54- Bayrağının sahibi ve onda yazılan yazı ile ilgili Hadis sayısı: 6.
- 55- Doğumu, tarihi ve annesinin durumu ile ilgili Hadis sayısı: 214.
- 56- Babasının hayatı dönemindeki mucizeleri ile ilgili Hadis sayısı: 9.
- 57- Babasının hayatı döneminde onu gören kimselerle ilgili rivayet sayısı: 19.
- 58- Gaybet-i Suğra (Küçük Gizlilik) döneminde onu görme şerefine erişen kimseler hakkındaki rivayet sayısı: 25.
- 59- Gaybet-i Suğra dönemindeki bazı mucizelerini anlatan rivayet sayısı: 27.
- 60- Gaybet-i Suğra döneminde, elçi ve naiplerinin hâletleri ile ilgili rivayet sayısı: 22.
- 61- Gaybet-i Kubra dönemindeki mucizeleri ile ilgili rivayet sayısı: 12.
- 62- Gaybet-i Kubra döneminde onu gören kimseler ile ilgili rivayet sayısı: 13.
- 63- Zuhurunun niteliğini anlatan rivayet sayısı: 12.
- 64- Onun zuhurundan önceki durum, fitne ve günahların çokluğu ile ilgili Hadis sayısı: 37.

12. İMAM Hz. MUHAMMED MEHDİ

Pazartesi, 12 Ocak 2009 21:32 - Son Güncelleme Pazartesi, 12 Ocak 2009 23:11

- 65- Bazı zuhur alâmetleri ile ilgili hadis sayısı: 29.
- 66- Gökten onun ve babasının ismiyle duyulacak ses ile ilgili Hadis sayısı: 27.
- 67- Onun zuhurundan önceki zamanda fiyatların çok yüksek olması, hastalıkların çoğalması vb. şeylerle ilgi Hadis sayısı: 23.
- 68- Süfyanî'nin hurucu, ay tutulması vs. şeyler ile ilgili Hadis sayısı: 38.
- 69- Deccal'ın hurucu hakkındaki Hadis sayısı: 12.
- 70- Zuhur edeceği yıl, ay ve gün hususunda vakit belirlemenin caiz olmaması ile ilgili Hadis sayısı: 7.
- 71- Zuhur edeceği yer ile ilgili Hadis sayısı: 17.
- 72- Yeryüzünün doğu ve batısını fethetmesiyle ilgili Hadis sayısı: 12.
- 73- Bütün milletlerin İslâm üzere toplanmasıyla ilgili Hadis sayısı: 7.
- 74- Yerin servet ve madenlerini dışarı çıkarmasıyla ilgili Hadis sayısı: 10.
- 75- Gök ve yeryüzü bereketlerinin açığa çıkmasıyla ilgili Hadis sayısı: 12.
- 76- Üç yüz on üç kişinin onun yanında bulunmasıyla ilgili Hadis sayısı: 25.
- 77- Yeryüzünün adaletle dolmasıyla ilgili Hadis sayısı: 129.
- 78- Hz. İsa'nın yere inmesi ve Hz. Mehdi ile birlikte zikir yapması ile ilgili Hadis sayısı: 29.
- 79- Deccal'ı öldürmesiyle ilgili Hadis sayısı: 6.
- 80- Süfyanî ile savaşıp onu öldürmesiyle ilgili Hadis sayısı: 2.
- 81- Onun zamanında yeryüzünün bayındırlığıyla ilgili Hadis sayısı: 5.
- 82- Onun asrında işlerin kolaylaşması ve akılların kemale erişmesiyle ilgili Hadis sayısı: 7.
- 83- Ashabının faziletleriyle ilgili Hadis sayısı: 14.
- 84- Ashabının güç ve kuvvetleriyle ilgili Hadis sayısı: 5.
- 85- Zuhurundan sonra hilâfetinin süresiyle ilgili olan Hadis sayısı: 18.

- 86- Yiyeceği, içeceği ve giyimiyle ilgili Hadis sayısı: 4.
- 87- Halkı davet ettiği şeyler hakkındaki Hadis sayısı: 7.
- 88- Kaim'i inkâr etmenin haram olması hakkındaki Hadis sayısı: 9.
- 89- Fereci beklemenin faziletiyle ilgili Hadis sayısı: 23.
- 90- Mehdi'ye karşı takipçilerinin bazı görevleriyle ilgili Hadis sayısı: 54.
- 91- Onu idrak etme ve onu imam edinmekle ilgili Hadis sayısı: 10.
- 92- Gaybeti döneminde, ona inananların faziletleriyle ilgili Hadis sayısı: 23.
- 93- Ona salât ve selâm göndermenin niteliğiyle ilgili Hadis sayısı: 6
- 94- Ondan nakledilen bazı dualarla ilgili Hadis sayısı: 13.

DİPNOTLAR :

1. Arapcası : Eşhedu en la İlahe illallah ve eşhedu enne Muhammed'en Resulullah.
2. Şeyh Saduk, "Kemal-ud Din", s. 425.
3. Ebu-l Ferec İsfahani "Mekatil-ut Talibiyin";, s.395'de şöyle diyor:
4. Mekatil-ut Tali-biyyin, s. 604
5. Sahih-i Müslim, hadis: 5189; Müsned-i Ahmed, hadis: 13886.
6. Yenabî'ül-Mevedde, s.445, 259.
7. Tarih-i İbn-i Asakir, c.2, s.62; Müntehab-u Kenz'il-Ummal, c.6, s.30-31; es-Siret'ül-Halebiyye, c.1, s.227.
8. Sünen-i İbn-i Mace, hadis: 4078.

9. Usul-ü Kâfî, c.1 s. 337.
10. Usul-ü Kâfî, c.1 s.338.
11. İ'lâm'ul-Vera, s.425.
12. Uyun'ül-Ahbar, c.1, s.68.
13. Biz dilersek onların üzerlerine gökten bir âyet (mucize) indiririz de, ona boyunları eğilekalır. (Şuara : 4)
14. Bir münadinin yakın bir yerden sesleneceği güne kulak ver. O gün insanlar, o çağrıyı gerçek olarak duyarlar. İşte bugün, kabirlerden çıkış günüdür. (Kaf : 41 / 42)
15. Yenabî'ül-Mevedde, s.448

....

.....

ALEVİ İNANCINDA BAZI ÖNEMLİ KAVRAMLAR :

DÜŞKÜNLÜK : Alevi / Bektaşî inancının yasaklarını yapan, edebin, ahlakın dışına çıkan insana veya toplum tarafından benimsenmeyen ağır suç ve ahlak kurallarını iklal edene DÜŞKÜN denir. Düşkün insan yaptırımsal çeşitli cezalara çarptırılır. Kişi düşkün ilan edilmeden önce genellikle, Rehber veya Mürşid tarafından uyarılır. Uyarılara rağmen bir düzelme yoksa kişiye Mürşidinin onayı ile Düşkünlük cezası verilir. Düşkünlere verilen cezalar yöreden yöreye farklılık arz etmektedir. Suçun ağırlığına göre ceza süresiz olabileceği gibi belli bir süre dahilinde de olabilir. Düşkünlere verilen cezaların en ağırı toplum tarafından dışlanmaktır. Düşküne selam verilmez, onunla konuşulup görüşülmez, alış veriş yapılmaz, kız alıp kız verilmez, komşuluk ilişkileri sınırlandırılır ve törenlere alınmaz.

Düşkünlük bir türlü otokontrol mekanizması gibi işlediği ve kişiye verilen izelasyonun ağırlığı nedeniyle Alevi toplumunda çok yüksek bir ahlaki yaşam egemendir. Adli vakalar yok denecek kadar azdır. Utanç verici bir durum olan

Düşkünlük durumuna düşülmemesine dikkat edilir. Düşkün olanların hallerinde düzelme olduğu zaman, bu ceza gene Seyyitlerin onayı ile kaldırılır. Eski komşuluk ilişkilerine geri dönülür. Düşkünlük cezasının ağırlığı veya kaldırılması toplumsal mutabakatı sıkıntıya sokan hallerde, sorunun çözümünün adresi olarak Erzincan / Kemaliye / Ocak Köyünde bulunan ve bir adına da Düşkünler Ocağı denilen Hıdır Abdal Ocağı gösterilir. Hıdır Abdal Ocağı, Türkiye'nin en eski ve köklü Dergâh/Ocaklarından (1) biridir.

DAR : Dar, herhangi bir Alevinin, saygı duyması gereken kişilere yönelik onların karşısında saygısının açıklanmasını anlatan bir duruş biçimidir. Örneğin bir Cem'de veya Mürşit huzurunda bir nevi Hazırol biçimi olan Dar'a durulur. Alevilik, insanı Allah'ın Kabesi saydığından, Dar insana ve onun kişiliğinde, inancına gösterilen bir saygıdır. Dar, genellikle Cem sırasında icra edilir.

Dört çeşit Dar vardır. Bunlar, Mansur Darı, Nesimi Darı, Fazlı Darı, Fatma Darı'dır.

İKRAR : Alevi inancında, Tarikat yoluna girecek kişilerin Mürşit'ine yol ile ilgili hükümlülüklerle uyacağına dair verdikleri sözdür. Bu söz ile, bir Mürşit'e bağlanılır ve ona, onun telkinlerine uyulur. Mürşit'de onu erdemle donatır. Kötülüklerden alıkoyar. Tolumuna yararlı bir insan haline getirir. Onu eğitir. Ayrıca onunla aynı sözü veren kişilere (örneğin Musahibine) karşı sorumluluklarını kabul etmesi anlamına gelir. İkrar vermek için kişinin, Aleviliğin 4 Kapısından ilki olan Şeriat kapısının Makamları olan 10 kurala uyması gerekir. Mürşüdünün de onu onaylaması gerekir. İkrar, ayrıca bekar değil evlilerin ve ailelerin da kapsandığı bir ritüeldir (2).

Alevilikte 4 Kapı

“Her kim ki şeriatın on makamından birisini dahi yerine getirememişse Tarikat makamına, Tarikatın on makamından birisi dahi eksik olsa Marifet makamına, Marifetin on makamından birisi dahi eksik olsa, Hakikat makamına eremez. Ol kişi dört kapı kırk makamı eksiksiz olarak yerine getirirse ancak sırrı Hakikat'a ulaşır” (3)

Bu Kapılar sırayla ;

Şeriat,

Tarikat,

Marifet,

Hakikat kapılarıdır.

4 KAPI 40 MAKAMIN ÖZELLİKLERİ (4)

ŞERİAT

TARİKAT

MARİFET

HAKİKAT

1.

İman etmek

Tövbe etmek,

EDEB'li olmak

Alçakgönüllü olmak,

2.

İlim öğrenmek

Mürşid öğüdüne uymak

Bencillik, kinden uzak olmak

Kimsenin ayıbını görmemek,

3.

İbadet etmek

Temiz giyinmek,

Perhizkarlık

Yapabileceğin iyiliği esirgememek,

4.

Haramdan uzaklaşmak

İyilik için savaşmak,

Sabır ve kanaat

Allahın her yarattığını sevmek

5.

Nikah / Ailesine faydalı olma

Hizmet etmeyi sevmek,

Haya (Utanma)

Tüm insanları bir görmek,

6.

Çevreye zarar vermemek

Haksızlıktan korkmak,

Cömertlik

Birliğe yönelmek

7.

Peygamberin emrine uymak

Ümitsizliğe düşmemek

İlim,

Gerçeği gizlememek

8.

Şefkatli olmak

İbret almak,

Hoşgörü,

Manayı bilmek

9.

Temizliğe dikkat etmek

Nimet / cömert olmak)

Özünü bilmek ve

Tanrısal sırrı öğrenmek

10

Yaramaz işlerden sakınmak

Özünü fakir görmek.

Ariflik.

Tanrısal varlığa ulaşmak ve Hakla bir olmak.

4 KAPININ GÜZELLİKLERİ (5)

ŞERİAT

TARİKAT

MARİFET

HAKİKAT

1.

Rüzgâr

Ateş

Su

Toprak

2.

Derya

Gemi

Dalgıç

Cevahir

3.

Kul

Bilim

Erme

Görme

4.

Et / Kemik

12. İMAM Hz. MUHAMMED MEHDİ

Pazartesi, 12 Ocak 2009 21:32 - Son Güncelleme Pazartesi, 12 Ocak 2009 23:11

Damar

Beyin

Can / Ruh

5.

İşitme

Görme

Duyma

Bilme

6.

Lamba

Fıtıl

Yağ

İşık

7.

Kapı

Eşik

Anahtar

Kilit

8.

Nadas

Tohum

12. İMAM Hz. MUHAMMED MEHDİ

Pazartesi, 12 Ocak 2009 21:32 - Son Güncelleme Pazartesi, 12 Ocak 2009 23:11

Hasat

Ürün

9.

Niyet

İkrar

Yol

Durak

10.

Göz

Kulak

Ağız

Cemal

11.

Ağaç Kökü

Dal

Çiçek

Meyve

12.

Köy

Ülke

Dünya

12. İMAM Hz. MUHAMMED MEHDİ

Pazartesi, 12 Ocak 2009 21:32 - Son Güncelleme Pazartesi, 12 Ocak 2009 23:11

Evren

13.

Doğum

Nişan

Evlilik

Hakka Ulaşma

14.

İlk Okul

Orta Okul

Lise

Üniversite

15.

Peygamberler Çağı

Evliya / Erenler Çağı

Şimdiki Zaman

Gelecek Çağ

ALEVİ KAVRAMLARI İLE İLGİLİ DİP NOTLAR :

1. Hıdır Abdal Sultan Ocağı, Hacı Bektaş Veli Pirevi, Karacaahmet Sultan Dergahı, Abdal Musa Dergâhlarının kuruluş süreleri yaklaşık aynı zaman dilimine denk gelir ve dönemin en önemli 4 Ocak /Dergâhlarıdır.

2. Bektaşilerde kadının ve kocanın ayrı ikrarı alınabilir. Ama Alevilerde eşler birlikte ikrar vermek zorundadır.
3. Bu alıntı Hacı Bektaş Veli'nin Makalat adlı eserinden alınmıştır.
4. Bu alıntı da gene Hacı Bektaş Veli'nin Makalat adlı eserinden alınmıştır.
5. 4 Kapının Güzellikleri bir çok Alevi ve Bektaşî kaynaklarından esinlenerek ve biraz da bizim yorum katmamız ile hazırlanmıştır.

..... dsfasdfsadf